בסוד שיח
The Talk

פרוטוקול השיחה עם המורה ע'

המורה ע. מלמדת באחד התיכונים היוקרתיים באיזור תל-אביב. ע. מורה ותיקה ומנוסה, מלמדת בכיתות הגבוהות. ע. אינה שומרת מצוות.

שאלה: איך זה קורה שתלמידים עם צניעות לבושים משכילים ויושבים בכיתה ואינם רוצים ללמוד, פשוטו כמשמעו. עד, אבל אתה לא יכול לעשות להם כלום. היום אין למורים שום כלים להתמודד עם בעיות משמעת. שום עונש. אסור. וישנם כאלה שאינם מסוגלים ללמוד ואז הם מפריעים להת- קדמות הכיתה. "המורה", את יכולה להוריד את ציוני! – הם מבקשים ואתה חוזר ושוב וחוזר. אמרתי לתלמיד אחד, מפריעון, אם תעשה חוכמות נסלק אותך מכאן. והוא, בחיוך על פניו אומר לי: "אני יודע שלא תסלקו אותי כי אתם צריכים אותי פה. אתם צריכים את הכסף שלי ולא תוותרו עליי". ברוב המקומות החינוך פשט את הרגל. אין חינוך. מלמ- דים את המקצוע, כפי שאמרתי, והולכים הביתה. פקידי הר- ראי.

ההורים יוצאים לעבודה ואחרי הצהרים מטפלת בבית פר- ליפרינית או תאילנדית. אין בבית שום תשתית של חינוך. הם באים אלינו ואומרים: "הרי הם בסיעוד שלכם, אנחנו לא יכר- לים להשלולם עושים ומה הם לוקחים? יוצאת של עידוני "א, הבן שלה נפטר מלקיחת סמים. היא נכנסה לחדרי ומצאה אותו מת. תקופה ארוכה לקח סמים וגם שתה והיא לא יודעה כלום.

אמרנו לאמא אחת: הבת שלך בת 12 וכל הביתה כמעט מקיימת אינטה יחסים – את לא יודעת מה קורה? היא אומ- רת: "איך אני אדע".

חלק מהבעיה באת לביה"ספר לבושים בלבוש מינימאלי, חצי ערומות. הערתי לאחת התלמידות, שהיה פשוט מבחיל להסתכל עליה, ומה היתה התגובה? "את לא תגידי לי איך להתלבש ומה להתלבש".

אומרים לתלמידי: תרים את הליבלוך, הוא עונה לי: מה, אני דוקטי"ז

הצעירים הללו חלקם עסוקים כל הזמן עם המחשב ואינם קוראים ספרים. לא אותו. אני צריכה להסביר לחצי כיתה את השאלה במבחן. הם פשוט לא מבינים דברים.

בשום נושא אין אצלם רציונל וקבלת אחריות. זוהי גם הסיבה לצורת הדיבור שלהם. הכל "כאילו". "כאילו", זה לא רק עניין של סלנג. זה מבטא את תוסר הרצון לקחת אחריות.

בתי-הספר משקיעים את עיקר המאמצים במקצועות: כי- מיה, פיזיקה, מתמטיקה וחשבים. היתר אינו חשוב.

הנוער בחלקו הגדול משועמם, הורלו לבלות בקבוצות כב- עבר ועכשיו נכנסים לרכב של החבר, ומנסים כל רבר בגיל כל-כך מוקדם ומאבדים את טעם הנעורים.

המורים, בדרך כלל, נשארו עם השיטות הישנות, עם הגיר ועם הלוח. זה לא כמו באה"ב, שאם התלמידים באים אל המורה המקצועי בכיתה המקצועית. שם יש לו את כל הציוד הנדרש, המפות, הלוחות, המקרנים וכיוצא בהם.

שרת החינוך הנוכחית, לימור ליבנת, באה עם רעיונות חד- שים על לימודי יהדות, ציונות, שוויוניים. אין בכיתות התיכון מי שמוכן לשמוע על כל הדברים הללו. הכל מתחיל ונגמר עם מקצועות הבגרות. כל היתרי חבל על הזמן.

המורים היום הם בעיתיים וזה כבר נסקר בתקשורת. אולם הבעיה הלא פחות המורה היא ההורים שרק שולי הזמן שלהם מוקדש לילדים שלהם. הילד יוצא מן הבית בגיל רך לפעוטון ומשם לגן ולבית-ספר וההורים עסוקים, עסוקים, עסוקים. גם הפיקוח אינו עומר לצידם של המורים והתגובה של התלמידים היא מוזאלית כמעט. עד כאן.

באווירה הזאת מה שחסר לצעירים שלנו זה עירוב הפור- נוגרפיה בטלוויזיה, ומדרים ומפתיע, ששרת החינוך התר- בות, לימור ליבנת, לא עמרה בראש ה"קמפיין" נגר הערוצים הללו.

בשם תופש הפרט, המרוץ אחרי תלמידים ועיקור כל אמ- צעי להבטיח משמעת – גרל כאן דור שמרינת-ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה פרופיל שכמותו.

מיותר לציין, כי ישנם הורים מקשיבים ורואגים ותלמי- דים תרצים ומורים מוצלחים אלאישהורי המורה ע. משקפים אווירה, ועוד לא נגענו בנושא האלימות בבית-ספר זה ובכ- תי-ספר אחרים ובבעיית הסמים.

וסתם הערת אגב: בתוכנית הטלוויזיה "מי רוצה להיות מיליונר" ו"כספת" המתמודדים הצעירים יחסית, מקשקים לענות על שאלות בנושאי יהרות. גם כאשר השאלות הן קלות ככל קנה-מידה. יהרות במקצוע חובה בבגרות, כל עוד קיימות בחינות הבגרות, יכול להציל את הדורות הבאים משמר רחני, ומניתוק מוחלט מהשורשים היהודיים.

"הלילה אני תורן"

הקץ בעיצומו והאלימות הסיסתית גם היא בשיאה, ויהי נא הקה"ט רבי צבי הירש וייספיש זצ"ל מלין יושר על עמ"ישראל, שרתנו מהתינוקת שנשבו.

ב"חצר שכרים" בירושלים המטרוה לשפר שכם, התפר בהא הירייה, נרו תל- מירי חכמים, צריקים ירשים, נקי הרשע ונעימי הליכות.

ביניהם היה הצנוע הענין, ר' צבי הירש וייספיש זשקל, תלמירו ירד לימינו של הגה"ק הרב הירש מיכל שפירא זשקל ונברו של צ"ש אלוקים שוכה לגילוי אליהו, ר' נחום שפירקיר זשקל.

הרב צבי הירש וייספיש ירוע היה מתעניתו, מתפילתיו ובלימודיו לילות כימים. הוא עבר את מדאו בקרושה ובטהרה והבל בהצנעלכת.

היה זה בחצות לילה ראש ישיבת חברון, הצאון ר' שמחה זיסל ברזירא, עשה ורכו מהישיבה לביתו שב"חצר שכרים". מרחוק ראה את הרב צבי הירש וייספיש עומר קרוב ללוח מורעות ומתבונן בכתוב במורעה מסוימת. ומה מאוד גברה סקרנותו של ראש הישיבה בראותו, שבכל לוח המורעות אין מורעה אחת שיכולה לעורר את התעניינותו של אותו הרב צבי הירש. ועוד יותר מזה: ראש הישיבה הגרש"ז ברזירא, נוכח לרעת, שעיניו הקרושות של הרב צבי הירש ממוקרות על מורעה הרחוקה מאוד מקרושה וטהרה. ולהיפך: בטקסט כתוב היה בכותרת גרך לה בערך כך: "ליל ריקודים בקליה" ים המלח, לאור הירח ועד אור הבוקר", הי תוכנית כללה רחצה ב"ם ופיתויים אחרים.

ראש הישיבה נעצר ונעמר קפוא על מקומו. איך היתכן? הרב צבי הירש, הב- ריק הזה המחמיר בקלה בבחמורה, הוא מתעניין במורעה כזאת: "ליל-ריקודים בקליה", ים המלח"! מה קרה כאן? איך ואיך? כל הלילה לא היה לראש ישיבת חב- רון מנוח ממה שראו עיניו. עיניו ולא אחר.

בבוקר אחרי תפילת "ותיקין", שוחי מניין אחר לא היה קיים "בחצר שכרים" – ניגש אביו של ראש הישיבה, שנם הוא היה אחר וראה את כל המעשה, ברוך- כך המורעה הנ"ל של בחצות הלילה. והוא רק התחיל להקשות הרב צבי הירש תפס מיד במה רברים אמורים וחזל מסביר מה הביא אותו ללוח המורעות. "תראה יקיר, עד כמה שאנו מצניעין את הרבר, הצלחת אנוה לגלות, ופתה לא נותר לי אלא לספר לך. אנו קובעה שקיבלנו על עצמנו כל אחר ואחר בתור שלו, שבזמן שהר- צי הרע פועל באן, חייב כל אחר להתעניין בלוח המורעות, מאיזו שעה עד איזו שעה הוא פועל בדרכי הטומאה שלו. או אז עלינו ללמוד תורה כדי לנרש אותו עם מומאתו שלא תוזק לו ח"ו לעיר הקרוש", כשעות הללו אמור לאכול ולשתות או לעסוק בדבר אחר. רק לעסוק בלימוד תורה שחרי לא "יתכן שיבר הרע ירקוד ואנחנו נלך לישון. אמש, בחצות, כשראית אותי קרא-בהתבוננות את המורעה על קליה"ם המלח – הסיבה היא משום שבאותו לילה לא התנר שלי והסברתי אם כן לברוק בכמה זמן מדובר. ראיתי שזה יימשך כל הלילה ומחלה בתאריך של הלילה הזה, עלי ללמוד כל הלילה."

את הסיפור הזה כתב ברב מרדכי וייספיש, בנו של הצריק הנ"ל, מפיו של ראש ישיבת חברון בבואו לנחם לאחר פטירתו של הקה"ט הרב צבי הירש וייספיש זיע"א.

יונגרייז

רבי שמואל יונגרייז זצ"ל, תלמירו של בעל "מחצית השקל", הגיע לפראג ועשה רוכו באיזור שבו היה ממוקם אחרמן המלכה. רבי שמואל היה בעל"קומה, יפה-עיניים ושוב ראה. באותו יום נסעה המלכה לטייל לרוח היום והנה רבי שמואל פוסע לקראתה. תתראתו ותחשקהו לרבר עבירה ח"ו. תיכף הבחינה למשרתיה עושי רבריה, לצוות על היהודי הזה, שיופיע בבית המלכות בתוך זמן קצר. רבי שמואל חשר בדבר כוונותיה של המלכה ועלה לביתו של רב העיר, והלא הוא בעל "רבודע ביהודה" ז"ע, לספר את אשר קרהו ואת פרשת הצו הנוגע אשר ניתן לו. ויאמר לו ה"נודע ביהודה": "קליפה זו הינה גילגול אשת פוטיפרע היא ועליך לע- שות כמו שעשה יוסף הצריק". תיכף ומיר שינס רבי שמואל את מותניו, סיכן את חייו ויצא חוץ לעיר ויברח אל אשר נשאתהו רגליו.

בסופו של המסע הגיע למרינת אונגרין (הונגריה), ושם נתפרסם צרקתו וקרו- שתו. מאז כינו אותו יונגרייז. לאמתי: "יונג" זה רך וצעיר, ריין משמעו אב ונקו.

בראש חודש אב חל יום הזיכרון של הה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע. ומספר עליו כי בהיותו ילר קטן בישלה לו אמו באחר הימים תבשיל מבהיל. הוא לא הת- להב מהמאכל וסירב להכניסו לפיו. לא הצליחו כל המצרותיה וניסיונותיה של האם שיטעם מהתבשיל. משנודע הרבר לאביו הה"ק רבי בנצין מבאבוב זי"ע קרא לבנו-ואמר לו בערך כך: ראה נא כמה ירקות ישנם בכלל בעולם וכמה מהר- כם נרקבים ומתיבשים? כמה מהזם מגיעים לירי הגויים וכמה מהם מגיעים לירי יהודים אשר הברכה שוהם מברכים היא ללא מונעת והנה, כאשר מזהן ירק מזון לילרי של יהודי השומר תורה ומצוות ומסוגל לברך כראוי – מה יענה ביום הרין כשיתבעוהו שהיה ביכולתו לתקן את הניצוץ הקרוש ולא תיקן ולאחר רברי מוסר אלה, ביקש האב מרבנית שבמשך שנה שלימה תבשל את אותו תבשיל כדי לחנך את הילרים שיאכלו כל מה שמבשלים בבית.

כשהיה רבי שלמה תלמיר ב"חתר" נהגו אז ששלושה ילרים למרו בגמרא אחת. מסבע הרברים זה: משך לכאן זה רחף לשם ומריבות היו פרצות בין התלמירים. העיד הה"ק מבאבוב על עצמו שהוא תמיר רחף את הגמרא לעבר חברו כדי שלי- חברו יהיה קל יותר. אנשים – אמר – אינם יודעים מה רב כחו וערכו של יתרו. כשאדם מרגיל עצמו להיותר, הריהו גורם לעצמו ולכל משפחתו אושר ושמחה, ואין לשער את גודל ההסתעפות מזה.

מחברות אדמו"רים וחסידים

עורכת המוסף: יהודית גורפיין